(*Het Vaderland, 5 Maart 1921*)

KAREL SCHMIDT.

Dr. A. Waldenburg te Laren zond ons indertijd een artikel over den schilder Karl Schmidt, dat we niet kouden opnemen, om-dat het grootste stuk er van een beschuldi-ging was, gericht tegen een ongenoemden Zandvoortschen predikant, van welke be-schuldiging ons een onderdeel onjuist bleek. Welken waarborg hadden we dan voor de juistheid van het overige? Het artikel ver-scheen daarop in de Dageraad. Toen ds. Posthumus Meyjes te Zandvoort in zijn Zondagsbode den hem toegeworpen hand-schoen opgenomen en door een aan-klacht bij de justitie dit geval tot een pu blieke zaak gemaakt had, moesten wij er gewag van maken. Tweemaal namen we iets uit de Zondagsbode over, heden doen we het, in een andere rubriek, uit een brief van dr. Waldenburg, een medicus, een Duit-. scher naar de Dageraad meent - die al geruimen tijd in ons land woont. Maar nu moge hier nog volgen, aan de Lageraad ontleend, wat dr. Waldenburg over Karel Schmidt zelf zegt.

„Te Blaricum overleed Zondag den 17 October, des middags I uur, vier dagen na zijn 40en verjaardag (13 Oct.), de in Macassar, N.-O.-Indië geboren veel beteekenende schilder Karel Schmidt. Hij was even groot mensch als kunstenaar en niet alleen als kunstenaar in kleuren, doch ook in tonen en zoowel van het geschreven als van het gesproken woord. Het was een gewijd volksredenaar, een priester zijner idealen, waarvoor hem zijne bezondere kunst wel de hoogste, doch bij zijne veelzijdige begaafdheid niet de eenige uitdrukking was. Schmidt wilde zijnen naam getrouw „smeden" maken, de smeden cener nieuwe, grootere, betere wereld. Daarom richtte hij de vereeniging. van de Smeden op, die vanuit Holland zich, zooals bij hoopte, over de geheele wereld zou uitbreiden.

Maar als steeds in zulke gevallen, was hij spoedig door eene gansche bende spotters, ge heime vijanden en open vervolgers omringd en lieten zelfs zijne vermeende aanhangers, in wier kleine geesten hij, Smeden" waande, zonder dat zij het waren of ook maar aanspraak. op dezen ceretitel verwierven zij hadden slechts voor hun genoegen zijne steeds vrij toe-gankelijk gestelde verzamelingen bezocht hem onverschillig en dadenloos en hulpeloos in. den steek, zelfs gedurende zijne laatste zware ziekte. Waar bleven al die zekere kunstenaars uit Amsterdam, uit Laren en Blaricum, van. wie zelfs menigeen zich den naam, de Groot(e)" toeëigent en zijn de meesten hunner toch allen te zamen te klein om ook slechts voor den adem van den naam Schmidt te bestaan. Deze zoogenaamde kunstenaars, kunstkermers en grootsprekers konden het den fijnen, edelen geest niet vergeven, dat hij niet, zonals zij allen van buiten naar binnen, doch uit zich zelf van binnen naar buiten schilderde en daardoor onge dwongen uit zich lets geheel nieuws schiep. Komt het woord, kunstenaar" van,kunnen" zoo zou men kunnen zeggen dat de,kunner" door de niet-kunners werd gehoond. Daarom echter kunnen alle aanvallen van zulke zijde hem niets doen, hoe bitter hij ook van tijd tot tijd de huichelarij der menschen ondervond; het rotsvaste geloof aan de groote doeleinden van het werelbeginsel, dat zich in zijnen arbeid, in zijne onafgebroken reeks van spontane schep. pingen symboleerde,

waarvan vaak de grootste in cen enkelen nacht ontstonden, konden deze niet aan het wankelen brengen."

De begrafenis beschrijft dr. Waldenburg aldus:

„De teraardebestelling van den overledene vond Woensdag 20 October, 's middags uur, vier dagen na zijnen dood en acht dagen na zijn laatsten verjaardag, op eenvoudige, eigen-aardige aangrijpende wijze plaats. In de ruimte, waarin zijn geniale geest sinds een jaar zijne laatste hoogste kunstschepping en vaak in 'n enkelen nacht tot stand gebracht had, in zijn nieuw, groot atelier aan den naar hem ge noemden Smedenweg te Blaricum, lag hij nu zelf temidden zijner,,tooverwerken" in een open witte kist in een hemelsblauw kleed. Inplaats van oen zwart lijkkleed was de kist met een witten doek met leliën bedekt, van zijn. atelier naar den op de uiterste hoogte gelegen stillen eenzamen doodenakker in Blaricum op de schouders zijner vrienden gedragen, die van de kerkelijken gemeden werd. Daar van de hoogte heeft men het schoonste uitzicht op de werkplaats van den ontslapene; eene stemming, zooals alleen een kunstwerk van Schmidt zelf kon teweegbrengen, lag over het landschap...

Aan het open, nogmaals door het witte doek met de leliën overdekte graf zong hem zijne vrouw zelf inniger dan een priester de troos tende psalmodiën van David in haar eigen persoonlijk geloovige woorden en in de on-wrikbare zaligste zekerheid: „Schmidt is niet dood. Hij leeft !"

In het zuiverste zaligste blauw straalde de hemel nog eenmaal neder in het open graf vóór het werd gesloten. Doch ook de zwakke gele strepen zand doordringt de macht der lichtende zon".

(*The Fatherland, 5 March 1921*)

KAREL SCHMIDT.

Dr A. Waldenburg of Laren once sent us an article about the painter Karl Schmidt, which we could not publish because the greater part of it consisted of an accusation directed against an unnamed clergyman from Zandvoort—an accusation of which we found one detail to be untrue. What guarantee, then, had we for the accuracy of the rest? The article subsequently appeared in *De Dageraad*. When the Rev. Posthumus Meyjes of Zandvoort took up the gauntlet thrown at him in *De Zondagsbode*, and by bringing a complaint before the authorities turned the matter into a public affair, we had to take notice of it. Twice we reprinted something from *De Zondagsbode*; today we do so, in another column, from a letter by Dr Waldenburg—a physician, a German (according to *De Dageraad*)—who has lived in our country for quite some time. But let us here add, also drawn from *De Dageraad*, what Dr Waldenburg himself writes about Karel Schmidt.

"At Blaricum, on Sunday the 17th of October at one o'clock in the afternoon—four days after his fortieth birthday (13 October)—the painter Karel Schmidt, born in Macassar, Netherlands East Indies, a man of great significance, passed away.
He was as noble a human being as he was an artist—and not only an artist in colour, but also in tone, and in both the written and the spoken word. He was a consecrated public speaker, a priest of his ideals, for which his special gift as a painter was indeed the highest, but by no means the only, form of expression open to his many-sided talent. Schmidt wished, true to his name, to 'forge' (*smeden*)—to be a smith forging a new, greater, better world. That is why he founded the association *De Smeden* ('*The Smiths*'), which he hoped would spread from Holland across the whole world.

"But, as so often happens in such cases, he soon found himself surrounded by a whole band of mockers, secret enemies, and open persecutors; and even his supposed followers—those in whose small minds he imagined true 'Smiths' resided, though they were not, nor ever earned the right to that title—those people who had merely visited his freely accessible exhibitions for their own amusement—these left him indifferent, inactive, and helpless in the lurch, even during his final and severe illness. Where were all those self-styled artists from Amsterdam, from Laren and Blaricum—many of whom even lay claim to the name 'de Groot(e)' ['the Great']—when most of them together were still too small to exist even in the breath of the name *Schmidt*? These so-called artists, art-fair showmen, and loud-mouthed boasters could never forgive that fine and noble spirit for painting not, like all of them, *from the outside in*, but *from within outward*—and so, freely and of himself, creating something wholly new. If the word 'artist' comes from 'to be able', one might say that the true *able one* was mocked by the *unable*. Yet the attacks from such quarters could do him no harm, however bitterly he sometimes felt the hypocrisy of men. The rock-solid faith in the great

aims of the world-principle—which found its symbol in his work, in his unbroken sequence of spontaneous creations, many of which arose in a single night—nothing could shake that faith."

Dr Waldenburg describes the funeral as follows:

"The burial of the deceased took place on Wednesday 20 October, at two o'clock in the afternoon—four days after his death and eight days after his last birthday—in a simple yet strangely moving manner. In the space where his inspired spirit, during the past year, had produced his final and highest artistic creations—often in a single night—in his new and spacious studio on the *Smedenweg* at Blaricum, which was named after him, he now lay himself amid his 'enchanted works', in an open white coffin, clothed in heavenly blue. Instead of a black pall, the coffin was covered with a white cloth embroidered with lilies. From his studio it was carried, on the shoulders of his friends—shunned by the clergy—to the quiet, lonely cemetery on the highest point at Blaricum. From that height one has the most beautiful view over the workshop of the departed; an atmosphere such as only a work by Schmidt himself could evoke lay over the landscape…

"At the open grave—once more covered with the white cloth and lilies—his wife herself sang to him, with deeper feeling than any priest, the consoling psalms of David, in her own personal words of faith and in the unshakeable, blissful certainty: '*Schmidt is not dead. He lives!*'

"In the purest, most blessed blue the sky shone down once more into the open grave before it was closed. And even the pale yellow streaks of sand were penetrated by the power of the radiant sun."

Editorial Note

Dr. A. Waldenburg was a German-born physician who settled in the Netherlands before the First World War and became involved in the *free-thought* and *esoteric art* circles of Laren and Blaricum. He was associated with *De Dageraad* ("The Dawn"), a freethinkers' periodical sympathetic to Theosophy, pacifism, and spiritual reform. In late 1920 he published an article in *De Dageraad* defending the recently deceased artist **Karel Albert Schmidt** (1880 – 1920) against what he saw as slander from a clergyman in Zandvoort. The present newspaper, though wary of publishing the disputed accusations, reprinted the portion of Waldenburg's tribute that concerned Schmidt's life and death.

Schmidt had been born in **Makassar**, Celebes (Sulawesi), in the Dutch East Indies, and after study and travel settled in **Blaricum**—a centre for artists, reformers, and spiritualists. There he founded the group **De Smeden** ("The Smiths"), conceived as a moral-artistic brotherhood dedicated to forging ("smeden") a new and better world through creative and spiritual renewal. The movement combined elements of Theosophy, Christian mysticism, and social idealism, and overlapped with the *Lebensreform* culture of the Gooi region.

Dr Waldenburg's obituary portrays Schmidt as a visionary artist and preacher, betrayed by a small-minded art world and abandoned by followers who misunderstood his aims. The passage reflects the heightened spiritual pathos of the *De Smeden* circle, emphasising Schmidt's inward creative power—painting "from within outward"—and linking his art to a cosmic principle of creation. The description of the funeral, with its

rejection of clerical rites and use of white cloth and lilies instead of black mourning, underlines the group's quasi-religious, idealist ethos.

The controversy mentioned at the beginning—between Waldenburg and the Zandvoort minister **Rev. Posthumus Meyjes**—concerned alleged public statements and accusations relating to Schmidt's moral or religious conduct; when the minister took legal action, the affair became public, prompting this follow-up.

Historically, the obituary is significant because it provides rare contemporary testimony about Schmidt's spiritual motivations and the communal life of *De Smeden* shortly before the movement dissolved after his death. It also echoes the philosophical atmosphere influenced by **M. H. J. Schoenmaekers**, whose ideas on "Formative Mathematics" and the unity of spirit and geometry pervaded the Laren-Blaricum milieu in which Schmidt and Waldenburg both moved.